

דאליזור

עלן לשבת קודש

בס"ד

לע"נ יוסף בן אליה וחממה ז"ל לבית גיאת

לע"נ משה בן זילפה ואליאס ז"ל לבית חיימי

כד' חשוון תשע"ט 1246 (שנה כד')

נושא השבוע: כשרות (קלו)
החפטה: "ויהמלך דוד" (מלכים א,א)

פרשת זויי ערה

ראש חודש בסלו יחול אי"ה בימים חמישי ושישי מולדו ביום חמישי בשעה 9:45 ו-12 חלקים

"ויושם לפניו לאכול..... ויאמר עבד אברהם אנוכי" (כד, לז-לח)

פעם הזדמן ה"חפץ חיים" זצ"ל לעיירה אחת, אבל הוא לא פירסם את עצמו שם אלא ישב ולמד בבית המדרש. בשבת ביקש אחד מבני העיר להזמין את אביו: "אני הוא ה"חפץ חיים", נדהם הלאה ושאל: "מדוע לא גילה לי כבודו דבר זה עד כה?" ענה החפץ חיים: "כשלבן הזמין את אליעזר לאכול ענה אליעזר "עבד אברהם אנוכי", והתכוון לומר: אני נזהר בכשרות, אף אני כל הזמן מונע עצמי מפרסום אבל כשמזמינים אותי לסעודה אני מגלה את זהותי כדי שלא יכשילוני במאכלים שיש בהם פקפוק....

ואכן בהמשך כתוב (פסוק נד): "ויהאכלו וישתו הוא והאנשים אשר עמו" ללמדנו שלא אכל ממה שהגיש לפניו לבן אלא אכל מהאוכל הכשר שהביא עמו.

"והאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו..... שים לא ירך תחת ירכי... אשר לא תיקח

אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנוכי יושב בקרב" (כד, לז-לח)

מנהגו של עולם כשאדם עומד להלוות ממון לחברו, הריהו חוקר ודורש אחר יושרו ונאמנותו ורק כשאין לו עליו כל ספק הריהו מלווה לו את הממון, אך בענייני יהדות כאשר אדם בא לקנות בשר כשר, תפילין או כל תשמיש של קדושה הריהו נוטה לתת אימון בכל אחד.

לא כן אברהם אבינו, אע"פ שהיה אליעזר זקן ביתו....! אשר לו מסר את הפיקוח על כל רכושו מתוך אמון מלא, בכל זאת בענייני יהדות של בחירת אישה מתאימה לבנו יצחק, לא סמך על דיברתו אלא דרש "שים נא ירך תחת ירכי" השביעו שלא ייקח לבנו אשה מבנות כנען כיוון שהיו מקולקלות במידותיהן.

(מעינה של תורה)

יהלומים מזויפים!!

מעשה בפיקד אחד שקיבל הזמנה למסיבת חג היובל של משרד ההשכלה בצרפת

בו עבד. שמח האיש על ההזמנה ורצה מאוד להשתתף במסיבה, אבל אין לו חליפה מתאימה למאורע וגם תכשיטים מכובדים לאשתו אין וכיצד יראו במחיצתם של עשירים ומכובדים?

מה עשה? תחילה הלך ולווה כסף וקנה חליפה נאה. אחר כך הלך אל קרוב עשיר וביקש ממנו בהשאלה כמה מתכשיטים. הקרוב לא סרב והם היו מוכנים למסיבה כאחד הגבירים.

לאחר המסיבה חזרו לביתם למנוחת שארית הלילה שמחים וטובי לב. והנה, בבוקר שוד ושבר!

הוא התחיל זועק ובוכה בקול מר. לשמע צעקותיו נזעקו בני הבית ושאלוהו: "מה קרה? מה קרה?"

הוא השיב בקול שבור ומקוטע: "התכשיטים... היהלומים... אבדו...". למרות המאמצים לא היה יכול אף אחד לעזור לו והוא נשאר בלגונו. הוא התחיל לחשוב מה יעשה, כיצד יחזיר את התכשיטים היקרים? הרי לא יוכל להראות את פניו אצל קרובו כשהיהלומים אינם בידו.

הזמנים ע"פ לוח "אור החיים" של אופק תל אביב * **שעון חורף** * סוף זמן ק"ש לשבוע הבעל"ט 8:10 - 8:07
כניסת שבת: 4:31 יציאת שבת: 5:21 יציאת שבת: 5:56

ילקוי כלאים סי' רלז ס"ח) אבל כשהוא מאותו המין מותר (ס).

ד. מותר לזרוע שני מיני זרעים או יותר של עצי פרי יחד או זרעי עץ פרי עם זרע של ירקות [בעץ גפן אסור יובהר בעלון הבא] או עם תבואה [ממין אחד] וכדו' (ש"ע סי' רלז ס"ג).

ה. איסור כלאי זרעים הוא דוקא בארץ ישראל, אבל בחוץ לארץ מותר לזרוע כלאי זרעים אף ע"י ישראל ואפילו לכתחילה. (ש"ע סי' רלז ס"ב).

ו. אסור לישראל לזרוע כלאי זרעים בשדהו של הגוי בארץ ישראל אפילו לצורכו של הגוי, אבל מותר לישראל לומר לגוי לזרוע כלאי זרעים בשדהו (ש"ע ס), מכל מקום המחמיר בכל אמירה לגוי שהיא לצורך ישראל תבוא עליו ברכה (ילקוי סי' רלז ס"ד).

ז. אם עבר זרע שני מינים האסורים לזרעם יחד מדין כלאי זרעים, אסור לקיימם וחייב לעקור מין אחד (ש"ע י"ד סי' רלז ס"ב) וכל שכן שאין להשקותם אפילו ע"י השקיה אוטומטית וכן אסור לעשות את שאר עבודות הקרקע שקשורות להם (ילקוי סי' רלז ס"ב וס"ה).

מכל מקום היבול כולל הפירות שגדלו מכלאי הזרעים מותרים באכילה והנאה, אפילו למי שעבר זרעם (הרמב"ם הל' כלאים פ"ח הל' ז, וילקוי סי' רלז ס"ב, מענייני ארץ כלאים לגאון שלמה זלמן אויערבאך עמ' ריב פג, ומרת הארץ לגר"י אהרן הכהן שנקרא רווח עמ' רכג) [הזרעים שיצאו משיבולים של כלאי הזרעים מותר שוב לזרועם באופן המותר!] (הרמב"ם ס, ומרת הארץ ס).

ח. י"ש זרעים שהם מין אחד רק שנפרד לצורות הרבה מפני שוני בהרכב הקרקע בו נזרע, באקלים וצורת עיבוד הקרקע עד שיראה כשני מינים ואע"פ שאינם דומים זה לזה הואיל והם מין אחד אינם כלאים כגון: חרדל עם חרדל המצרי וכיו"ב (ש"ע ס ס"ד).

* יש זרעים שאף על פי שהם שני מינים מטבעם, אך הואיל והעלים שלהם דומים זה לזה, או שהפירות שלהם דומים אחד לשני דמיון גדול שנראים כשני גוונים של מין אחד, לא נאסרו משום כלאים זה עם זה כגון: חרדל עם הצנון (ש"ע ס ס"ט).

* יש זרעים שלא דומים זה לזה, לא בעלים, לא בפרי ולא בטעם ואסורים משום כלאים כגון: אבטיח עם מילון (ילקוי ס ס"ח).

[בכל מקרה של שאלה מעשית מה נחשב מין במינו ניתן לפנות למכון למצוות התלויות בארץ בראשות הרב שניאור רווח טל: 03-9030580].

ט. איסור "כלאי זרעים" הוא רק במיני צמחים העומדים למאכל אדם (ש"ע י"ד סי' רלז ס"ג) או למאכל בהמה (טורי זהב ס ס"ב) אבל צמחים העומדים לרפואה [צמחי מרפא] (ש"ע ס) לריח (ס) לנוי אין בהם איסור כלאים (ילקוי סי' רלז ס"ח, ומרת הארץ ס עמ' רסא, מלות הארץ בהלכה והלכה עמ' 158) נ. מי שיש לו גינה וזרע בה שני מיני זרעים יחד כגון: שני סוגי ירקות, אף שאינו מכוון לאכילה כלל אלא ליופי ולנוי הגינה גם בזה יש איסור כלאים (ילקוי סי' רלז ס"ו).

יא. איסור "כלאי זרעים" הוא בין שזרעם באדמה ובין שזרעם בעציץ נקוב או בעציץ שאינו נקוב [אלא שעציץ נקוב אינו אסור רק מדרבנן] (ש"ע י"ד סי' רלז ס"ח)

יב. לבד מן האיסור לזרוע שני זרעים יחד ממש, אסור לזרועם סמוכים זה לזה, כדי שלא יהיה נראה כזרוע כלאים ועל כן צריך להרחיק מרחק מסוים בין כל סוג זרע [כגון: חיטה ושעורה] כדי שיהיה ניכר המרחק וההבדל ביניהם [כולל העלים] (ש"ע י"ד סי' רלז ס"ט-כט) והכל תלוי בגודל השדה, בצורת גידולם וסוג הפרי (ש"ע ס, וילקוי י"ד סי' רלז ס"י-קל). [בכל מקרה של שאלה מעשית לעניין מרחק בין השדות לפנות למכון למצוות התלויות בארץ בראשות הרב שניאור רווח טל: 03-9030580]. [אנו מביאים בכל זאת את עיקרי ההרחקות אע"פ שיש עוד סוגים בשדות שניתן לברר במכון הנ"ל].

יג. כאשר יש גדר מפרידה בגובה 10 טפחים [80 ס"מ] מותר לזרוע שני מינים כל מין בצד אחד של הגדר ועד סמוך ממש לגדר משני הצדדים (ש"ע י"ד סי' רלז ס"כ, מלות הארץ בהלכה והלכה עמ' 159) [גם חריץ בעומק 10 טפחים לכל האורך יכול לשמש כמפריד] (ש"ע ס).

אלא רשאי לעשות כעין מחיצה ע"י מתיחת חוטים לאורך שהמרחק בין חוט לחוט בגובה 20 ס"מ [ס"ח 4 חוטים] וזה מועיל כאילו עשה גדר ממש (ילקוי סי' טו).

יד. כל דין הרחקה שצריך לעשות בין מין למין הוא דוקא כשזרוע את שני המינים בשדהו, אבל הזרוע מין אחד בשדהו, מותר לחברו לזרוע מין אחר בשדהו הסמוכה לשדה זו אע"פ שאין הרחקה בניהם שנאמר "שדך לא תזרע כלאיים" (ש"ע י"ד סי' רלז ס"כ).

טו. **דוגמא מעשית לכל ה"ל** כשזרעים בעציץ, במשטח צמר גפן בבית או בחצר של הבניין כל מיני ירקות יש להיזהר לא לזרועם יחד אלא כל סוג בפני עצמו בנפרד (על פי ה"ל) ואף את הילדים יש להזהיר ולהפריש מזה (ענין ש"ע והרמב"ם אורח"ח סי' שגס ס"א) וכן המורה לטבע שרוצה לעשות כן כדי ללמד דרך גידול הצמחים צריך לזרוע כל מין בנפרד (מענייני ארץ כנען"ר שלמה זלמן אויערבאך פ"ו עמ' קל).

מנין ערבית באשדוד בימים א-ה בבית"כ שלום ורינה רח' בעל חס 40 אזור ז ב-17:30

משרדי "האחוד" טל: 08-8644452 נא לא לעיין בתפילה דוא"ל: haihud.ashdod@gmail.com

וההחלטה לא איחרה לבוא: "אמכור חלק מרכושי אקח גם הלוואות ובהם אקנה תכשיטים ואחזירים". וכך עשה, בכסף שצבר קנה תכשיטים דומים לאלו שאבדו והחזירים לקרוב. אך כצפוי, הכניסה אותו הוצאה זו לחובות גדולים ביותר, שלא הצליח להתגבר עליהם אלא אחר עשר שנים תמימות של חיי צער בהם שילם מעט מעט את כל חובותיו.

לאחר תשלום שטר החוב האחרון, החליט הפקיד לשתות "לחיים" באחד מבתי הקפה המפורסמים. כיוון שהגיע לשם פגש במכרים ישנים וגם את הקרוב הנעשיר. הנעשיר כמעט לא הכיר ושאל אותו: "מה קרה לך שפיך השתנו כל כך לדעה?" והוא ענה לו: "האמת שהכל בגללך" והתחיל לספר לו את כל פרשת היהלומים. כיון ששמע הנעשיר את תחילת הסיפור, התפרץ לתוך הדברים ואמר: "הרי היו אלה אבנים פשוטות – יהלומים מזויפים!"

כיון ששמע האיש את הדבר זעק בחרדה: "אוי לי, בעד יהלומים מזויפים עמלתי וסבלתי עשר שנים!" ונפל ארצה מתעלף...

והחכם עיניו בראשו ישקיע כוחו ומרצו לקנות קנייני נצח קרי התורה והמצוות שהם ה"יהלומים האמתיים" שיזכרו לחיי העולם הבא ולא ישקיע בעולם הזה החומרי שהינו בר חלוף שהוא בבחינת "יהלומים מזויפים".

מעשה שהיה מסירות כלפי ההורים

מעולם לא חשבתי שאני מסתירה בתוכי סוד עצום, רק בגיל 30 נודע לי שחיי ניצלו... היתה בי תכונה של עקשנות. מתי תוותר? היו הורי נאנחים,

בגיל 10 חל המפנה הגדול... היה זה כשהלכתי עם אמא לרופא ילדים שהיה גם מנהל מחלקת ילדים בבית חולים, באותו יום גם התינוק התלווה אלינו. נכנסנו לרופא, הוא התעניין בשלומי, אמא פירטה את מצבי והרופא נתן לי מרשם רפואי. התינוק החל לבכות. "קחי אותו בחוץ שירגע", ביקשה אמי, אך סירבתי. אמא ביקשה שוב "אין לי כוח ללכת..." התעקשתי.

הרופא נעץ בי עיניים, ואמר בקול נחרץ "אמא שלך עשתה הרבה בשביל שתלכי, עכשיו אין לך כוח ללכת? קחי מיד את הילד החוצה" – ואני, מבוהלת מקפדנותו יצאתי עם התינוק הבוכה החוצה. לאחר 2 דקות אמא יצאה, התחלתי לבכות "מה הוא רוצה ממני, הרופא הזה..." אמא לא השיבה דבר, סיפור זה היה זכור לי בזכרון עמום של ילדות.

גדלתי ילדה שמחה, מלאת מרץ, טובת לב וקצת עקשנית.

בשעה טובה נישאתי ונולדו לי ילדים, הייתי שקועה בגידולם כעקרת בית ובתפקידי כאשה עובדת. הורי סיימו לחתן את הילדים, ואז חלתה אימי ונזקקה לכסא גלגלים.

כל בני המשפחה התארגנו לעזור לאימא, זה לא היה קל. אומרים שהורים יכולים לגדל 10 ילדים, אבל 10 ילדים לא יכולים לגדל הורה אחד. המשפחות גדלו ב"ה והיו גם בעיות פרנסה כך שהורי ניסו להקל ולהסתדר בכמה שפחות עזרה.

בכל יום היה מישור שמגיע להורים בתורנות, אז עשינו את עבודות הבית ודיברנו עם ההורים. יום ראשון היה יום התורנות הקבוע שלי, ואז באותו יום ראשון חלתה בתי הקטנה ונאלצתי לקחתה לרופא, שהיה אי פעם רופא הילדים שלי.

טלפנתי לאחיות כדי למצוא מחליפה אולם לאף אחת זה לא הסתדר.

בלית ברירה הודעתי להורי שאאחר: "הילדה חולה, נכון שאת מבינה אמא..."

"ודא, טלפני אח"כ וספרי לי מה עם הילדה, אל תצטערי, אנו נסתדר, אל תבואי, היום תטפלי בילדה..." אמרה אמא.

כשנכנסתי לחדר הרופא הוא חיך ואמר: "אני זוכר איך היית ילדה קטנה ואחייך הקטן בכה, אמך ביקשה שתוציאי את אחייך ואת סירבת... אני כעסתי, את זוכרת?"

זיכרון ילדות עמום צבת בי, אבל כעת כשבתי צרחה לא יכולתי להתמקד בזיכרונות "בטח היום

את מבינה את משמעות המילים" אמר. "משמעות המילים?" התפלאתי.

"כן, אמרתי לך שההורים שלך עשו הרבה בשביל שתלכי... אז היום הכל ברור, מה שלום אמך?" שאל.

"ב"ה, היא מרגישה טוב, אבל היא יושבת בכיסא גלגלים..." אמרתי. "באמת? הזדעזע הרופא, ואחר נעץ בי עיניים: "בטח את מרבה לבקרה, בטח יש לך מחויבות".

"על מה הרופא מדבר?" הרגשתי שאני חייבת להבין. מחויבות? משמעות? מה קורה כאן?

"לא ידעת שעברת ניתוח כשהיית תינוקת?" נדהם הרופא הקשיש.

"לא סתם ניתוח, אלא ניתוח מאוד מסוכן, את מבין עשרת התינוקות היחידים בארץ שיצאו ממחלת הילדות הזאת בשלום", אמר והחל לספר לי סיפור חיים מרתק ומפחיד.

"הורייך זהו אצלך סימנים מסוימים והדבר הראשון שניפגע היתה הרגל, הרופאים הצליחו לעצור את המחלה אבל הרגל נפגעה. ניתחתי את רגלך וב"ה יצאת מן המחלה ללא פגע. שכבת במשך חצי שנה בביה"ח, אף אחד לא האמין שתצאי בחיים, ק"ו שתצאי ללא פגע, הורייך ישבו לידך יומם ולילה. את היית תינוקת עקשנית ובכיינית, הם עשו הכל למענך... באיזו מסירות טיפלו בך ואמך לא עזבה אותך לרגע... נו, עכשיו את בטח מחזירה להוריך על כל הטובה שעשו איתך..." לא הגבתי. לקחתי את המרשם ועזבתי את החדר.

בערב לאחר שהשכבתי את הילדים החלטתי לבדוק את האמת ונסעתי לבית הורי.

הם שמחו לבואי, ואמא שאלה בדאגה מה אמר הרופא, סיפרתי לה שהוא דווקא דיבר עלי. והתחלתי לגשש על ימי ילדותי, הורי החליפו ביניהם מבים. "כן, זה נכון", לחשה אמי.

"לא רצינו לומר לך, שהיית ממש בסכנת חיים, העדפנו לשמוח ולהודות לה' על שאת בריאה". וכך השלימו לי הורי את הפאזל במשך שעות, אח"כ הלכתי הביתה ובכיתי על הימים בהם התנהגתי שלא כשורה, והמידה הזו של העקשנות הלכה ונעלמה פתאום בתוך ים החסד והמסירות של הורי. חשבתי על הורי שללא כל תמורה ועם המון נכונות עשו את המירב והמיטב למעני, ואני מה אני עושה בשבילם? פתאום הקפדתי לבקר יותר את הורי ולשלוח את הילדים, והעיקר – להתמסר אליהם. "את לא צריכה להתאמץ" אמרה לי אמא כשהגעתי שלא בתורי. אבל ידעתי שכולנו צריכים להתאמץ בין אם עברו ניתוח כמוני ובין אם לא, כי להורים מגיע הכל, תמורת המסירות שלהם – באשר היא!!

(מרה לצמא)

פינת ההלכה

הלכות כלאים בגידולי קרקע

א. כלאים בגידולי קרקע אסורים מהתורה שכתוב "שדך לא תזרע כלאים (ויקרא יט, ט) "לא תזרע כרמך כלאים" (דברים כב, ט) (ש"ע יור"ד סי' ללה – לז). האיסור כולל שלשה סוגי כלאים: "כלאי זרעים" (ש"ע סי' לז ס"א), "כלאי הכרם" (ש"ע ס"א), "כלאי הרכבה" (ש"ע סי' ללה ס"א).

כלאי זרעים

ב. איסור "כלאי זרעים" פרושו שאסור לזרוע שני מיני תבואה, קטניות או ירקות יחד (ש"ע סי' לז ס"א) טעם האיסור: כפי שהקדים הכתוב לאיסור כלאים (ויקרא יט, ט) "את חוקותי תשמור... שדך לא תזרע כלאים", משמע שמצוות אלו בכלל מצוות שמעיות ובכלל חוקה וגזרה שאין בהם טעם והסיבה לקיומם הוא כי כך ציווה ה' וכן באר רש"י.

אך הרמב"ן מבאר שטעם האיסור מפני שכתוצאה מכלאי זרעים הזרעים ישתנו בטבעם וצורתם בהיותם יונקים זה מזה ויהיה כל גרעין כאילו מורכב משני מינים, ועוד כדי שלא לערבב הכוחות המגדלים הצמחים להיות יונקים זה בזה ממה שאמרו (בראשית רבה י, ו) ואמר רבי סימון: אין לך כל עשב ועשב מלמטה שאין לו מלאך ברקיע המכה אותו ואומר לו גדל! שכתוב (באיוב לח, לג): "הידעת חוקות שמים אם תשים משטרו בארץ". ועוד הזרען כדי שיוקם זה מזה מבטל חוקות שמים, שהצמחים יסודותם בעליונים ומשם ציווה להם ה' את הברכה חיים עד עולם והנה המערב כלאים מכחיש ומערב מעשה בראשית (ומכ"ן על ויקרא יט, ט).

ג. אסור מהתורה לזרוע שני מיני זרעים של תבואה (חטיה, שעורה, כוסמת, שיבולת שועל ושיפון) או קטניות [כגון: אפונה, פול, עדשים, אורז, שומשום, פרג וכדו'] או ירקות יחד (ש"ע יור"ד סי' לז ס"א, ס"ג,